

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ,
organ oficial al revizoratului școlar, al comitetului școlar
județean și al asociației învățătorilor din județul Sălaj.

Director: Ioan Mango.

Redactor: L. Ghergariu.

Actualități.

Un oaspe distins.

Duminecă, în 27 c., județul nostru va avea un oaspe dintre cei mai distinși, în persoana dlui Ministru al Instrucțiunii Publice Dr. C. Angelescu.

Vizita ilustrului oaspe iese din cadrul vizitelor pe cari obiciunit le fac oamenii politici de suprafață. Activitatea dlui Dr. C. Angelescu a trecut de mult peste cadrele strâmte ale politicei de partid, inscriind o pagină dintre cele mai glorioase în istoria culturală a neamului nostru. În aceasta istorie numele distinsului nostru oaspe va fi scris cu litere de aur alături de numele marelui Spiru Haret.

Nu e nevoie să facem aici o dare de seamă mai amănunțită asupra activității desvotate de dl Ministru al Școalelor. Nu credem să existe suflare românească, care să nu cunoască măcar în linii generale aceasta activitate bogată. Incepând cu reforma învățământului de toate gradele și terminând cu campania de construcții școlare, o serie întreagă de fapte importante formează capitolul strălucit pe care cronicarul de mâine va trebui să-l înscrie în cartea cea mare a acestui neam la activul dlui Ministru Dr. C. Angelescu.

Vizita dlui Ministru de astădată se îndreaptă spre noile construcții școlare din județul nostru. Vrea să se convingă personal de tot ce s'a făcut și să vadă ce trebuie să se mai facă. Suntem convinși că ilustrul nostru oaspe va rămânea mulțumit de tot ce va vedea pe la noi și va găsi modalitățile de a încuraja activitatea factorilor în drept și pentru activitatea viitoare

Noi, dăcalimea din județul Salaj, urăm din tot sufletul dlui Ministru multă tărie, ca să poată desăvârși opera mare a luminării acestui neam, asigurându-l că suntem gata oricând să intrăm în luptă. Iar acum, când vine pentru întâia oară în mijlocul nostru îi strigăm cu toată căldura: «Bine ați venit!». *L. Gh.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cartile rele sunt o otravă morală care răspândește răul. Autorii triști, chiar după ce au fost așezați în mormânt omoară inimile posterității din generație în generație. Cartea bună este o comoară pentru viață, iar cea rea e un spirit chinuitor.

SMILES.

Preocupări.

Impresii dela examenul de definitivat

În conformitate cu legile învățământului primar și în acest an s'au ținut examenele de definitivat pentru învățători la toate școlile normale din centrele de județ.

Dacă urmărim cu atențiune dările de seamă făcute de ziare asupra acestor examene, spre mirarea tuturor, se observează un foarte mare procent a celor respinși și observând acest lucru nu putem trece la ordinea zilei asupra acestei chestiuni, fără a cerceta motivele cari provoacă aceasta stare anormală.

Dacă vom sta de vorbă cu candidații, ei justifică procentul mare a respinșilor cu severitatea comisiunilor examinătoare, lucru însă care nu acopere pe deplin adevărul. Am avut prilegiul cu ocaziunea examenelor din acest an a face următoarele constatări :

Intențiunea legiuitorului cu instituirea acestor examene a fost ca să se facă dovadă de cătră învățători, că după terminarea școlii normale, în ce măsură și-au sistemizat cunoștințele câștigate ? în care măsură și-au însușit modul de predare pe lângă observarea normelor didactice ? și întru-cât și-au îmbogățit cunoștințele prin lectură particulară ? Cu un cuvânt legiuitorul îl considera pe lângă examenul de specialitate și ca examen de inteligență, dela care depinde rămânerea și încadrarea definitivă a învățătorului în învățământ și un act de-o deosebită importanță pentru ridicarea și perfecționarea învățământului primar.

Pe cât de mare importanță i se dă acestui examen din partea celor sus puși, pe atât de redusă este însemnătatea ce i se atribue din partea candidaților.

Onoare puținelor excepții, cei mai mulți candidați se prezintă la acest examen mai mult bazați pe noroc decât pe cunoștințe serioase. În general se observă un regres în cât privește cunoștințele avute la eșire din școală și cunoștințe cu cari se prezintă la examen; ceiace dă de bănuț că cei mai mulți dintre învățători după eșirea lor din școală se lasă răpiți de un dulce farniente, alimentându-se din cunoștințele câștigate până atunci, fără a căuta înmulțirea lor, neglijă pregătirea lecțiilor și de aici urmează că la examen le lipsesc, de multe ori, cele mai elementare cunoștințe, și urmarea naturală este dezastrul.

Este acesta un fenomen foarte dureros și țin cu toată căldura sufletului meu să atrag atențiunea asupra-i tuturor acelor cari se vor simți atinși; să rupă cu trecutul în propriul lor interes și pentru răspunderea ce o au față de atâția copii, cetățenii de mâine ai patriei noastre, cari numai în școlile primare se adapă din sfântul izvor al cunoștințelor.

Ași fi nedrept dacă m-aș opri aci în cercetarea împrejurărilor care provoacă acest fenomen îngrijorător.

Afară de aceste motive subiective, mai sunt și altele cari cad în afară de învățător.

Cele mai multe școli rurale au un singur învățător, care de dimineața și până seara este ocupat în școală, cu elevii ordinari și cu adulții așa că abia îi rămâne timp de recreare și de a se ocupa și cu educarea sa proprie.

În cele mai multe școli abia găsești urma unei biblioteci școlare, cari se mărginesc la câteva cărți de povești și poezii, lipsind cu desăvârșire cărțile de specialitate. Lipsa aceasta ar trebui să-o suplinească biblioteca particulară a învățătorului, durere și aceasta este destul de rară, de multeori lipsesc chiar și manualele de școală, pe cari cei mai mulți le vând odată cu terminarea școlii, iar din puținul salar al unui învățător începător, care are atâtea lipsuri indispensabile, cu greu se pot procura din nou.

Aceste lipsuri nu sunt noi sunt de mult constatate de către organele de control ale învățământului și pentru suplinirea lor s'au introdus cererile culturale, la cari cei cu mai multă experiență le dau posibilitatea tuturor a face cunoștința cu noile metode și directive de cari folosindu-se primesc un puternic sprijin la împlinirea grelei misiuni în apostolatul slovei.

Nu pot încheia fără a aminti și pe învățătorii minoritari la cari cea mai mare piedecă este că și după 10 ani, de când sunt în serviciul statului român, nu stăpânesc mulțumitor limba română.

Ansamblul acestor împrejurari ar fi motivul generalului rezultat nemulțumitor, dar nici acesta nu'l justifică deplin, căci munca stăruitoare, lectura particulară și conștiința de datorie cari ar trebui să pătrundă pe fiște care învățator, pot să delătore și acestea greutăți.

Deci la muncă serioasă, fraților, în interesul bine priceput al nostru și al neamului în slujba căruia v'ați angajat și rezultatul mulțumitor nu va întârzia.

Roșca Remus.

Cinematograful și gramofonul în serviciul școlii.

În unul din numerii trecuți ai revistei ne-am ocupat cu importanța cinematografului în propagația culturală. Și dacă revenim din nou asupra acestei chestiuni o facem, ca să arătăm cu aceasta ocaziune, că și în școală se poate înrebuința cu rezultate tot așa de bune. La aceasta împrejurare mai trebuie să adăugăm și faptul, că ne-am ușora munca într'un mod foarte simțitor.

Unele țări din Europa, cari au înțeles rostul cinematografului și gramofonului în învățământ l-au și pus deja în serviciul școlii. Între aceste țări se găsește și România. Urmează ca începutul făcut deja să-l continuăm și perfecționăm.

Poate dintre toate țările, în Suedia s'a făcut mai mult

în aceasta direcțiune, după cum rezultă din scrisoarea de mai jos, publicată într'un număr mai recent al ziarului »Cuvântul« sub titlul: „*Filmul și gramofonul în școlile suedeze*“.

Filmul și gramofonul în școlile suedeze.

„Pedagogia modernă urmărește foarte de aproape progresul și împrumută de la el tot ce-i poate fi folositor. În toate țările se fac eforturi ca școala să nu mai fie o sporietoare pentru copii, ci un loc unde să meargă cu plăcere și să se instruească fără eforturi dăunătoare sănătății. Sforțările se depun în două direcții diferite. Pe deoparte se caută a se transforma profesoara sau profesorul de moda veche, antipatici, porniți numai pe pedepse și neprietenosi, în prieteni ai copiilor, în oameni cari să știe să modereze cu dragoste și pricepere această pastă delicată. Pe altă parte toate mijloacele pe care știința le pune la dispoziție, sunt exploatate în interesul unei educări cât mai vaste, cu eforturi cât mai reduse. În Germania, de exemplu, se construiesc azi școli cari nu mai amintesc nimic din urâtenia și sobrietatea școlilor de până acum. Școala modernă caută să devie un laborator vast în care sufletele, mintea și trupul să fie amănunțit analizate, sortate și educate numai conform cu dispozițiile naturale.

Cinematograful ca mijloc didactic.

Sub acest raport Suedia se află într'o stare foarte înaintată.

În urma unor încercări cari se pare că au dat rezultate foarte bune, în Suedia s'au introdus de multă vreme gramofonul și cinematograful, ca mijloace didactice.

Multe țări, printre cari și România, au introdus încă de mult cinematograful în școli. S'ar părea deci că Suedia nu a făcut prea mult. Totuș lucrurile stau altfel. Suedezii nu s'au mulțumit ca coilalți, să proceteze filme științifice în orele libere, ci au introdus cinematograful ca mijloc didactic.

În orele de istorie, geografic, igienă, botanică, zoologic, etc., profesorul capătă un ajutor prețios. Rezultatul este indiscutabil superior. Atenția ne mai fiind așa de incordată, oboseala scade, iar impresiile fiind auditive și vizuale, se conservă mai ușor, mai precis îndelungat. În afară de acestea filmul poate înlocui, în predarea științelor experimentale, aparate costisitoare, experiențe grele sau periculoase, poate arăta în câteva minute

fenomene migăloase, ce se petrec în realitate în timp îndelungat. Exemple de acestea oferă în mare număr bacteriologia, biologia și alte științe în cari fenomenele se întâmplă cu o încetineală ce nu poate fi urmărită în cursul unei lecții.

Poate nu tot atât de complectă, dar destul de interesantă apare colaborarea gramofonului la instruirea în școli.

Întrebuințarea gramofonului.

În Suedia gramofonul a găsit o întrebuințare vastă în studiul muzicii, unde a devenit un colaborator foarte prețios profesorului. Ba de multe ori gramofonul oferă mai mult de cât s'ar putea chiar cere celui mai bun dascăl.

Atât în muzica vocală, cât și în cea instrumentală, minunata invenție a lui Edison este gata să arate cum se cântă și se execută corect, dând în ori ce moment cuvântul marilor maeștri. Școlile posedă deja bogate arhive de plăci didactice, după cum posedă deja arhive de filme didactice, pe cari profesorii le utilizează din belșug.

În predarea limbilor străine gramofonul a găsit de asemenea o întrebuințare destul de largă. Plăci perfect imprimato arată pronunțarea corectă, scutind pe profesor de a repeta de nenumărate ori aceeași vocală sau aceeași silabă. Dar Suedezii nu au rămas numai aici. O colecție interesantă și aleasă de discursuri celebre, sau istorice, au fost eternizate și puse la dispoziția școlilor. Și aceste plăci, pe lângă că de multe ori ocoacă o pioasă amintire, arată în același timp, forma, ideile și intonarea, care joacă un rol așa de important în retorică.

Dar de sigur că lucrurile nu se vor opri aici, viitorul rămânând deschis altor inovații, cari poate vor trece cu totul în umbră pe cele de mai sus. Se poate chiar că timpul preconizat de un cunoscut romancier, când instruirea se va face prin sugestie, să nu fie așa de departe. Până atunci exemplul frumos al Suediei ar putea fi imitat. Tineretul românesc ar fi de sigur recunoscător conducătorilor lui, dacă înlesnirile ce le au colegii lor suedezi s'ar împământeni și în țara românească, iar profesorii ar putea să și facă un ideal din introducerea în învățământul românesc al mijloacelor ca cele arătate mai sus“.

*
*
*

Dupăcum amintisem mai sus, și la noi în țară a început a se întrebuința cinematograful pentru scopuri culturale. Ce-

ditorii noștri știu, că «Casa Școalelor» ne-a dat un aparat și filme pentru propagandă culturală în sedițele celor 18 centre culturale câte avem în județ, cu care s'au dat până acum mai multe reprezentații în diferite comune. Un singur aparat pentru un județ întreg înseamnă foarte puțin. El poate fi privit mai mult ca un indemn prin care să ne determine a ne prevedea din puterile noastre cu toate aparatele necesare. Numai când vom dispune de un număr considerabil vom putea spune, că s'a făcut ceva în aceasta direcțiune.

Ori cât de greu lucru ni s'ar părea prevederea școalelor cu aparate cinematografice și gramofone, să nu credem, că este imposibil, numai să știm intrebuița bine mijloacele, ce ne stau la îndemână. Școalele din toate comunele urbane și rurale mai bogate le-ar putea trece în buget, cele mai sărace parte din venitele reprezentațiilor școlare aranjate an de an etc. Însăși aparatele ne-ar aduce taxe considerabile, cari s'ar putea utiliza la achitarea prețului.

Văzându-ni-se munca bineintenționată și rezultatele obținute, s'ar putea primi și ajutoare dela autoritățile chemate a sprijini școala și propaganda culturală.

Iată un nou mijloc pentru ușorarea muncii în școală și întensificarea activității afară de școală. Rezultatul depinde de spiritul nostru de înțelegere și inițiativă.

I. Mango.

Făptuiește binele și tu hrănești dumnezeiasca plantă a omnirii;

Alcătuiește lucruri frumoase și tu răspândești dumnezeiești semințe!

SCHILLER.

Chestiuni didactice.

Predarea aritmeticeii în școala primară. (Continuare)

La predarea nici unuia din obiectele de învățământ nu se cere o înlănțuire mai riguroasă, bazată pe principiile: dela simplu la compus, dela ușor la greu, ca la aritmetică. Aceasta înlănțuire se poate fixa în programa de lecțiuni a acestui obiect. În cele ce urmează voi încerca o schiță de astfel de distribuire în spiritul predării aritmeticeii desfășurat în acest mic studiu.

În cadrul materiei prescrisă pentru cl. I distribuie cea mai potrivită cred că e următoarea. — Noțiunile de numeri 1, 2, 3, 4, 5. Intuiri de adunări pe obiecte în cadrul numerilor 1—5. Adunări de lucruri imăginate în cadrul numerilor 1—5. Adunări cu numeri abstracți în cadrul numerilor 1—5. Intuirea și scrierea cifrelor 1, 2, 3, 4, 5. Intuiri de scrieri de adunări în cadrul numerilor 1—5. Rezolvări și executări de probleme de adunări în cadrul numerilor 1—5. Rezolvări, executări și scrieri de adunări în cadrul numerilor 1—5. Intuiri de scăderi pe obiecte în cadrul numerilor 1—5. Scăderi de lucruri imăginate în cadrul numerilor 1—5. Scăderi cu numeri abstracți în cadrul numerilor 1—5. Intuiri de scrieri de scăderi în cadrul numerilor 1—5. Rezolvări și executări de probleme de scăderi în cadrul numerilor 1—5. Rezolvări, executări și scrieri de scăderi în cadrul numerilor 1—5. — Intuiri de înmulțiri pe obiecte în cadrul numerilor 1—5. Înmulțiri de lucruri imăginate în cadrul numerilor 1—5. Înmulțiri cu numeri abstracți în cadrul numerilor 1—5. Intuiri de scrieri de înmulțiri în cadrul numerilor 1—5. Tabla înmulțirii în cadrul numerilor 1—5. Rezolvări și executări de probleme de înmulțiri în cadrul numerilor 1—5. Rezolvări, executări și scrieri de probleme de înmulțiri în cadrul numerilor 1—5.

— Intuiri de împărțiri — forma de câte ori se cuprinde... — pe obiecte în cadrul numerilor 1—5. Impărțiri de lucruri imaginate — forma de câte ori se cuprinde... — în cadrul numerilor 1—5. Impărțiri cu numeri abstracti — forma de câte ori se cuprinde... — în cadrul numerilor 1—5. Intuiri de scrieri de împărțiri — forma de câte ori se cuprinde... — în cadrul numerilor 1—5. Tabla împărțirii — formă de câte ori se cuprinde... — în cadrul numerilor 1—5. Rezolvări și executări de probleme de împărțiri — forma de câte ori se cuprinde... — în cadrul numerilor 1—5. Rezolvări, executări și scrieri de probleme de împărțiri — forma de câte ori se cuprinde... — în cadrul numerilor 1—5. Intuiri de împărțiri pe obiecte — forma a... parte — în cadrul numerilor 1—5. Impărțiri de lucruri imaginate — forma a... parte — în cadrul numerilor 1—5. Impărțiri cu numeri abstracti — forma a... parte — în cadrul numerilor 1—5. Intuiri de scrieri de împărțiri — forma a... parte — în cadrul numerilor 1—5. Tabla împărțirii — forma a... parte — în cadrul numerilor 1—5. Rezolvări și executări de probleme de împărțiri — forma a... parte — în cadrul numerilor 1—5. Rezolvări, executări și scrieri de problema de împărțiri — forma a... parte — în cadrul numerilor 1—5. ¹⁾ — Noțiunile numerilor 6, 7, 8, 9, 10. — Intuiri de adunări pe obiecte în cadrul numerilor 1—10. Adunări de lucruri imaginate în cadrul numerilor 1—10. Adunări cu numeri abstracti în cadrul numerilor 1—10. Intuirea și scrierea cifrelor 6, 7, 8, 9, 10. Scrieri de adunări în cadrul numerilor 1—10. Rezolvări, executări, și scrieri de probleme de adunări în cadrul numerilor 1—10. — Intuiri de scăderi pe obiecte în cadrul numerilor 1—10. Scăderi de lucruri imaginate în cadrul numerilor 1—10. Scăderi cu numeri abstracti în cadrul numerilor 1—10. Scrieri de scăderi în cadrul numerilor 1—10. Rezolvări și exe-

¹⁾ Inmulțirile și împărțirile pot rămânea la cadrul numerilor 1—5 fiindcă sunt puține, până la cadrul numerilor 1—10. Asemenea forma a... parte poate rămânea la o grupă pentruca să se familiarizeze mai bine copiii cu ceialaltă formă.

cutări de probleme de scăderi în cadrul numerilor 1—10. Rezolvări, executări și scrieri de scăderi în cadrul numerilor 1—10. — Intuiri de înmulțiri pe obiecte în cadrul numerilor 1—10. Inmulțiri cu lucruri imaginate în cadrul numerilor 1—10. Inmulțiri cu numeri abstracti în cadrul numdrilor 1—10. Scrieri de înmulțiri în cadrul numerilor 1—10. Tabla înmulțirii în cadrul numerilor 1—10. Rezolvări și executări de probleme înmulțiri în cadrul numerilor 1—10. Rezolvări, executări și scriei de probleme de înmulțiri în cadrul numerilor 1—10. — Intuiri de împărțiri pe obiecte — forma de câte ori se cuprinde... — în cadrul numerilor 1—10. Împărțiri de lucruri imaginate — forma de câte ori se cuprinde... — în cadrul numerilor 1—10. Împărțiri cu numeri abstrați — forma de câte ori se cuprinde... — în cadrul numerilor 1—10. Scrieri de împărțiri — forma de câte ori se cuprinde... — în codrul numerilor 1—10. Tabla împărțirii — forma de câte ori se cuprinde... — în cadrul numerilor 1—10. Rezolvări și executări de probleme de împărțiri — forma de câte ori se cuprinde... în codrul numerilor 1—10. Rezolvări, executări și scrieri de probleme de împărțiri — forma de câte ori se cuprinde... — în cadrul numerilor 1—10. Intuiri de împărțiri pe obiecte — forma a... parte — în cadrul numerilor 1—10. Împărțiri de lucruri închipuite — forma a... parte — în cadrul numerilor 1—10. Împărțiri cu numeri abstracti — forma a... parte — în cadrul numerilor 1—10. Scrieri de împărțiri — forma a... parte — în cadrul numeritor 1—10. Tabla împărțirii — forma a... parte în cadrul numerilor 1—10. Rezolvări și executări de probleme de împărțiri — forma a... parte — în cadrul numerilor 1—10. Rezolvări, executări și scrieri de probleme de împărțiri — forma a... parte — în cadrul numerilor 1—10. Rezolvări, executări și scrieri de probleme de adunări, scăderi înmulțiri și împărțiri în cadrul numerilor 1—10. — Formarea și intuirea zecii. Intuirea noțiunilor de numeri: 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 pe bucățele de hârtiuțe de 10 și de 1. Scrierea numerilor 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19,

20. — Intuiri de adunări de unimi la zece și de zece la zece pe hârtiuțe de 10 și de 1 în cadrul numerilor 10—20. Adunări de unimi la zece și de zece la zece imaginativ în cadrul numerilor 10—20. Scrieri de adunări de unimi la zece și de zece la zece în cadrul numerilor 10—20. Intuiri de adunări de unimi la zece și unimi pe hârtiuțe de 10 și de 1 în cadrul numerilor 10—20. Adunări de unimi la zece și unimi imaginativ în cadrul numerilor 10—20. Scrieri de adunări de unimi la zece și unimi în cadrul numerilor 10—20. Intuirea schimbării de zece în unimi. Noțiunile de numeri: 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 în unimi pe hârtiuțe de 10 și de 1. — Intuiri de adunări de unimi la unimi prin întregire la 10 în cadrul numerilor 1—20, pe hârtiuțe de 1. Adunări de lucruri imaginate în cadrul numerilor 1—20. Adunări cu numeri abstracți în cadrul numerilor 1—20. Scrieri de adunări în cadrul numărilor 1—20. — Intuirea metrului și a decimetrului și raportul dintre ele. Intuirea litrului și a decilitrului și raportul dintre ele. Intuirea kilogramului și a hectogramului și raportul dintre ele. — Rezolvări și executări de probleme de adunări în cadrul numerilor 1—20. Rezolvări, executări și scrieri de probleme de adunări în cadrul numerilor 1—20. — Intuiri de scăderi de zece din zeci, pe hârtiuțe de 10, în cadrul numerilor 20, scăderea lor imaginativ și scrierea lor. Intuiri de scăderi de unimi din zece și unimi, fără a schimba zecea, pe hârtiuțe de 10 și de 1, în cadrul numerilor 20. Scăderi de unimi din zece și unimi, fără a schimba zecea, imaginativ, în cadrul numerilor 20. Scrieri de scăderi de unimi din zece și unimi fără a schimba zecea, în cadrul numerilor 20. Intuiri de scăderi de unimi din zece și unimi schimbând zecea, pe hârtiuțe de 10 și de 1, în cadrul numerilor 20. Scăderi de unimi din zece și unimi schimbând zecea, imaginativ, în cadrul numerilor 20. Scrieri de scăderi de unimi din zece și unimi schimbând zecea, în cadrul numerilor 20. Scăderi de lucruri imaginate în cadrul numerilor 20. Scăderi cu numeri abstracți în cadrul numerilor 20. Scrieri de scăderi în

cadrul numerilor 20. Rezolvări și executări de probleme de scăderi în cadrul numerilor 20. Rezolvări, executări și scrieri de probleme de scăderi în cadrul numerilor 20. — Intuiri de înmulțiri pe obiecte în cadrul numerilor 20. Inmulțiri de lucruri imaginate în cadrul numerilor 20. Inmulțiri cu numeri abstracti în cadrul numerilor 20. Scrieri de înmulțiri în cadrul numerilor 20. Tabla înmulțirii în cadrul numerilor 20. Rezolvări și executări de probleme de înmulțiri în cadrul numerilor 20. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de înmulțiri în cadrul numerilor 20. — Intuiri de împărțiri pe obiecte — forma de câte ori se cuprinde... — în cadrul numerilor 20. Impărțiri de lucruri imaginate — forma de câte ori se cuprinde... — în cadrul numerilor 20. Impărțiri cu numeri abstracti — forma de câte ori se cuprinde... — în cadrul numerilor 20. Scrieri de împărțiri — forma de câte ori se cuprinde... — în cadrul numerilor 20. Tabla împărțirii — forma de câte ori se cuprinde... — în cadrul numerilor 20. Rezolvări și executări de probleme de împărțiri — forma de câte ori se cuprinde... — în cadrul numerilor 20. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de împărțiri — forma de câte ori se cuprinde... — în cadrul numerilor 20. Intuiri de împărțiri pe obiecte — forma a... parte — în cadrul numerilor 20. Impărțiri de lucruri imaginate — forma a... parte — în cadrul numerilor 20. Impărțiri cu numeri abstracti — forma a... parte — în cadrul numerilor 20. Scrieri de împărțiri — forma a... parte — în cadrul numerilor 20. Tabla împărțirii — forma a... parte — în cadrul numerilor 20. Rezolvări și executări de probleme de împărțiri — forma a... parte — în cadrul numerilor 20.

G. Capătă.

Sălajul.

Monografia școlii din Stâna

Comuna Stâna, împreună cu Chichișa între 1438—1837 purtau schimbarea de nume Nyárló, Alsó-Nyárló, Felsew-Nyárló. Teritoriul comunei Stâna din vechime locuitorii comunelor învecinate l-au folosit pentru pășunatul oilor. Pe la anul 1837 Hodor, stăpânitorul acestui ținut, spunea că comuna Stâna s'a înființat înainte de aceasta cu un veac și jumătate (1687). Locuitorii comunei Stâna sunt români de confesiune ortodoxă. Pe la anul 1771 au biserică și preot. Numărul familiilor la anul 1733 a fost 27, cu preot comun, numele i-a fost junior Ștefan. În anul 1837 numărul sufletelor e 589, iar numărul caselor e 140 În anul 1890 numărul sufletelor e 681 dintre cari români ortodocși 665, evrei 16; numărul caselor 145. Azi comuna numără 907 suflete dintre cari 877 români ortodocși și 30 evrei, iar numărul caselor e 175. Comuna Stâna e situată în partea de răsărit a muntelui Meseș, în vecinătatea Zălăului, la 8 Km. depărtare. Locuitorii se ocupă cu agricultura, creșterea vitelor, sunt oameni muncitori și cu o situație materială bună.

După spusele bătrânilor, instruirea copiilor se făcea înainte de 1848, dar nu în local propriu, ci în case particulare. Pe la anii 1837—1850 școala era în casa lui Olariu Nicolae ponegrit Gâfu, unde propunea el însuși. Gâfu avea cunoștință de carte și era cantor la biserică. Casa lui Olariu s'a ruinat; și-a edificat alta în Pustuță, lângă casele parohiale pe locul său propriu, unde își continua învățământul.

Dela 1850—1854 se mută școala în casa lui Pop Ioan alui Simion unde propunea învățătorul ponegrit »Lupu« din Păușa care avea cunoștință de carte. Dela 1854—1858 se propune în casa lui Pop Ioan a Indrechi. Învățător e Pop Ioan din Vașcapău, care era om energic, după cum îl amintesc bătrânii satului. Dela 1858—1863 localul de școală e în casa lui Simionu Ștefănescului unde propune tot Pop Ioan din Vașcapău. Acestea localuri de școală purtau numele de școală confesională sprijinită de biserică și susținută de credincioșii ortodocși din parohie. Învățătorii se plăteau din repartiție pe credincioși

cari erau împărțiți în trei clase. Plata era după cum se puteau tocmi și consta din bani și naturale.

Prima școală proprie s'a edificat la anul 1864 cu caracter confesional, lângă casele parohiale, pe teritoriul bisericei la marginea comunei, cu o sală de învățământ și o cameră pentru învățator. Această școală s'a numit și școala dela Burtucă. Aici propune învățatorul Trif Grațian (1864—75) care avea pregătirea de învățator. Acest local de școală s'a edificat în loc necorespunzător, fiind la marginea comunei, unde copiii cercetau școala cu mare greutate. Pela anul 1875 se părăsește acest local de școală și școala se mută în centrul comunei, în casa lui Rus Ioan. În acest local între anii 1875—1880 propune învățatorul Rus Nistor din Jac, cu pregătire. Dela 1880—1883 se propune în casa lui Opriș Gheorghe a Lichi; învățator e Petru Brica, cu pregătire. Dela 1883—86 se propune în casa lui Negriș Toader; învățator e I. Hodiș.

Rezultatul învățământului între anii 1864—1886 a fost, că copiii mai deștepți știau scrie și ceti. Clasificare nu se făcea, căci învățătorii nu conduceau registre. Deosebirea de clasă se făcea prin așezarea elevilor în bănci.

În anul 1886 s'a cumpărat din comuna Moigrad casa de lemn alui Prodan Gheorghe fost învățator, pentru local de școală, care consta din 2 camere și în mijloc tindă. Acest edificiu s'a transportat în Stâna și s'a reclădit în mijlocul comunei pe o parte de grădină cumpărată dela Rus Ileana, măritafă Opriș Petru. O cameră din această clădire s'a folosit ca sală de învățământ, iar cealaltă și tinda a rămas ca locuință pentru învățator.

În anul 1907 statul maghiar află edificiul acesta necorespunzător pentru local de școală, dispune confesiunii ortodoxe a-și edifica un nou local care să corespundă cerințelor legii. În anul 1912 s'a edificat tot lângă acest edificiu vechiu o sală de învățământ, dar durere, fără locuință pentru învățator, ceea ce se atribue dușmăniei ce a purtat preotul față de învățator. Edificiul vechiu figurează și azi ca locuință de învățator, iar edificiul nou ca sală de învățământ. Învățătorii, cari au propus la această școală sunt: Între anii 1886—1889 în lipsa de învățator, propune preotul local Gheorghe Olariu. Dela anul 1889—1899 propune învățatorul cu pregătire Ilie Rus din Jac. Acest învățator după 10 ani își cere transferarea

în comuna sa natală iar postul de învățător rămâne vacant. Dela anul 1899—1901 învățământul iar e încredințat preotului local Gheorghe Olariu. Până la anul 1901 școala nu are nici o urmă de funcționare, nici registre; datele sunt culese dela bătrânii satului.

Cu începerea anului școlar 1901—1902 școala începe a funcționa mai temeinic, deoarece dela această dată se află urmă de registre școlare, dar nu s'au păstrat în întregime. În anii 1901—1902 ajunge învățător Ilie Podar din Zimbor, care avea diploma de învățător din Sibiu. În anul școlar 1903—4 este denumit din partea Veneratului Consistor ortodox român din Sibiu Augustin Romitan. În anul 1904 se alege de învățător definitiv Alexandru Ghiurișan cu diplomă de învățător din Sibiu. Acest învățător propune dela 1904—1919. Date școlare reale și arhivă nu se găsesc. În anul 1919 ajunge învățător fiul acestei comune George Trif cu diplomă de învățător din Sibiu, care propune până azi. Provede școala cu dulap, tablă, hărți și alte rechizite de învățământ.

Anul școlar 1919—1920 se începe în 1 Noemvrie 1919 din cauză că transferarea învățătorului dela școala confesională din Bodia s'a făcut prin luna Octomvrie. Elevi înscriși: 42. La finea anului promovați 38, repetenți 2, retrași 2. Anul școlar 1920—21 se începe în 1 Octomvrie 1920. Elevi înscriși: 62. La sfârșitul anului promovați 45, repetenți 11, retrași 6. Anul se încheie la 15 Iunie. — Anul școlar 1921—22 se începe la 20 Septemvrie. Elevi înscriși 63. Promovați 50, repetenți 13. Anul se încheie la 19 Iunie. — Anul școlar 1922—23 începe la 20 Sept. Elevi înscriși 54 la cursul primar și 14 la cursul repetițional. La sfârșitul anului promovați 40, repetenți 12, repășiți 2. Anul se încheie la 10 Iunie. — Anul școl. 1923—24 se începe la 1 Octomvrie. Elevi înscriși la cursul primar 49, la cursul repetițional 14. La finea anului promovați 41, morți repetenți 5, repășiți 2. Încheierea anului se face la 15 Iunie. — Anul școlar 1924—25 s'a început în 15 Septemvrie. Elevi înscriși la cursul primar 77, la cursul de adulți 47. La finea anului promovați 53, repetenți 14, retrași 7, morți 3. Încheierea anului s'a făcut la 20 Iunie. — Anul școlar 1925—26 s'a început la 15 Septemvrie. Elevi înscriși la cursul primar 68, la cursul de adulți 52. La finea anului promovați 50, repetenți 15, retrași 3. Anul s'a încheiat la 24 Iunie. — Anul școlar 1926—27 s'a început la 15 Septemvrie. Elevi înscriși la cursul primar 74, la cursul de adulți 60. La finea anului promovați 54, repetenți 16, retrași 4. Încheierea anului s'a făcut la 20 Iunie 1927.

Anul școlar 1927—28 s'a început la 1 Noemvrie. Elevi înscriși la cursul primar 83, la cursul de adulți 47.

George Trif, inv.

Pagini de literatură.

Cununa care sângeră

„Scăpați-ne... scăpați-ne...”

Toamna stăruia încă frumoasă... După ploile de câteva zile, cerul se înseninase iar'. Nu era cald. Soarele își desfășura razele albe cari alunecau pe clestarul cerului fără ca să-I poată pătrunde sau înfierbânta. Ieșisem la marginea satului. Am trecut pe lângă troița pe care Crist părea acum mai întunecat. O tristeță vagă — ca o fâlfăire de aripi obosite — plutia peste cununa spălată de ploi.

Am găsit cărarea pe care coborisem în sat. Se întindea ca o panglică roasă pe colina pustie — ca o împletitură de borangic decolorat — ca o salbă învechită, uitată.

Câtă melancolie izvora de pretutindenii... Amintirile mă năvăliră: stol de porumbei într'un cimitir cu cruci strâmbe, flori uscate, candelă stinse; numai pustiul atârna în jerbii mari de criptele în cari am îngropat atâția morți dragi. Tristețea și-a atârnat de porțile lui lacătele mari, greoaie. — Ca un copil caut pe aleele-i moarte — urma pașilor ștersi. .:

Ah! omul acesta care își măsoară puterile cu forțele uriașe și necunoscute ale universului, cât e de slab față de sine însuși. Cere-i orice numai un strop din sufletul său nu. Urmele de altădată îmi păreau acum mărgăritare pe care vremea mi-le furase, — vremea, această bătrână hrăpăreață, cu dinții stricați de-atâta pradă sfășiată.

* * *

Pârâul abia se zăria în vale — fir de alamă sclipitor, drumul ca un vad uscat de apă, țarinele culese. Pomii goi: ciudate semne ale mirării pe cari o mână de copil le-ar fi schițat pe hârtie vânăta. Lumina se scurge printre ramurile lor, poleindu-le, îmbrăcându-le în horbotă albă, giulgiuri pe brațe de mort.

S'auziau din sat clopotele: o tremurare de sunete înecate într'un potop invizibil. Și sunetele pătrundeau în mine,

vibrau străniu respirându-se în ecouri vași ca sub o boltă profundă de templu.

Năframe fluturătoare pe cerul fără margini; cruci plutoare pe valurile lui albastre, gata să se cufunde în adâncimi; un stol de păsări întârziate s'afundă în zare — topindu-se. Și în fund cele două măguri vegheau triste ca niște uriașe facle stinse, facle din cari vânturile au smuls fășii de flăcări purtându-le, — torțe încă pâlpaitoare pe drumurile lui ascunse. Frunzele așternute în straturi ardeau. . .

Rază de lumină, fir de aur întins gândul îmi atârna peste prăpastii. . . Gândul era tot ce-mi rămăsese nepătat. Imi străbătea departe: săgeată tare, tăioasă, aruncată să străpungă necunoscutul.

Toamna nu și-a așternut covoarele înainte-i Florile galbene ale zâmbetelor ei se scuturau în față-i, nici una însă nu-l atinsese. . .

Suflete! Alungă pustiul! Fărîmă-l ca valurile nisipul, ca vânturile norii. Desfășură steaguri albe pe zidurile îndoliate ale durerii tale. Aprinde-ți iar făclile, fă să răsune iar imnurile nădejdi. Și murmurul psalmilor închisi în cartea învechită a trecutului să se înalțe iarăși în cântece de biruință. . .

. . . În vale satul părea mai frumos ca oricând. Renășteam — ca pasărea Phoenix — din propria-mi cenușă.

* * *

Coboram în sat, fredonând un cântec. Eram vesel. Mă simțiam mai viu, sângele-mi curgea mai aspru prin trup. Un om care trece nepăsător pe lângă palatul măreț al toamnei — palat înăuntru căruia fecioara se pregătește de moarte — așa eram. Aș fi vrut să închid eu pleoapele acestei fecioare, să-i așez mâinile pe piept și s'o îmbrac în haina-i funebră. Nu m'aș mai fi înspăimântat. Licăririle privirilor ei neînțelese s'ar fi răsfrânt în mine, ca o palidă reminiscență a unui foc stins. Și dacă aș fi înțeles bucuria lor, dacă aș fi desprins din ele fantomoteca aureolă a unei fericiri pierdute, m'aș fi plecat încet să lipesc buzele mele înviorate de ale ei trezindu-i-le pentru o clipă la viață. Toamna — prietenă — ar fi murit în brațele mele.

* * *

Pe drum întâlni un tânăr mic de statură, cu fața rotundă neagră, ochii înflăcărați. Venia dintr'un sat vecin. Mă saluta

respectuos cercând să-și ascundă simplitatea îmbrăcămintei sub scuze interminabile.

— Nu haine face pe om. — zisei.

— Aveți dreptate — îmi răspunse. — În ziua de astăzi însă se pare că un palton bun are mai mult farmec decât zece...

— Nu în tot locul și întotdeauna. — întrerupsei. — Într'adevăr societatea noastră de azi e stupidă în ceea ce privește considerarea semenilor săi. Nu uita însă că încrederea în tine însuși, în forțele tale, dar mai ales cultivarea sufletului, ridicarea lui deasupra nivelului comun e cea mai frumoasă haină pe care o poate îmbrăca un om; haina pe care mulțimea n'o vede, dar care o dată va străluci furându-i privirile.

— Cum vă împăcați pela noi? — întrebă el.

— Așa și așa. Sunt încă piciorul unei balanțe. Depinde de viitor să vedem în care parte va atârna... Ești de aici, din sat?

— Da., școala normală... vreau însă să trec la școala de notari...

— Cum, — zisei — vrei să schimbi o haină albă pe o cămașă ordinară? D-ta nu te bucuri că peste câțva timp vei îmbrăca cel mai curat vestmânt? Sufletul d-tale nu tresare sub fiorii pe cari ți-i coboară numai închipuirea, numai gândul că mâine vei fi misionar al evangheliei naționale? Notar?... Cunoști ceva mai ridicol, mai contradictoriu? O, când eram ca d-ta știam să visez. D-ta ți-ai ucis ori ce visuri, ori ce năzuinți? Ori finerețul nostru nu mai știe idealiza?

Mă privia stîngherit, ca o pasăre care abia așteaptă s'o scăpi să-și ia zborul.

— Nu e nimic mai demn pentru un tânăr, — urmași, — decât a-și cristaliza sufletul într'un program de acțiune înaltă. Neamul ne cheamă... Poporul hărțuit din toate părțile își îndreaptă privirile rugătoare spre noi — singura scăpare. — Brațele lui se întind spre noi ca ale unui naufragiat. Nu-l auzim cum strigă: Scăpați-ne scăpați-ne? De ce să ne înfundăm urechile cu vată? Dacă ne vom face toți că nu-l auzim, unde vom ajunge? Nu întrevezi prăpastiile cari ni-se deschid în cale, prăpastii în cari stăm să ne prăbușim ca o uriașă prăvălire de șuvoaie? În ziua de astăzi învățătorul e singura scăpare a neamului. Pe umerii lui se reazămă temelia. Mângăietor de oameni, soare din care izvoarește numai lumină,

suflet care știe să sufere, să rabde, în nădejdea că suferința lui e ciment pe care se înalță templul neamului.

Își plecă capul în jos...

— Totuși, — zise, — nu pot uita sărăcia în care ne sbatem...

— Săraci cu trupul, — reluai, — dar sufletul... sufletul. Ce farmec ar mai avea munca noastră dacă ne-am scălda în belșug sau răsfăța în palate? Orice fast, orice simbol i-ar pieri. Cel ce se umilește se înalță... Ce-ți folosesc ție, omule, comorile pământului, când milioane ca tine n'au o fărîmă de pâine, o rază de lumină?

Ajunsesem în mijlocul satului, unde ne despărțirăm. Sta într'o casă joasă, luminată slab. O femeie bătrână, abia târându-și picioarele îi ieși înainte. Il luă de mână și dispărură înăuntru. Il mai zării odată la fereastră... apoi tăcerea căzu greoaie ca un năvod în adâncimi de ape, năvod în care — mici peștișori de aur — se sbat tainele, misterele.

BCU Cluj / Central * University Library Cluj

Intors acasă găsii pe masă un plic. Il desfăcui. Cetii în fugă două rânduri încâlcite.

— Se poate, — strigam, — se poate?

Imaginația mi-se pierdea departe. Cetiam și căutam să descifrez înțelesul din neînțeles... Nici o iscălitură... nici o inițială...

Șuvițe de parfum urcau din plicul desfăcut. Le respiram ca pe o adiere. Și îmi lăsam gândurile să plutească departe: splendidă împletitură de aur aruncată ca o ancoră pe marea necunoscutului.

* * *

P. S. Iată cele două rânduri:

»Indrăsneală mare... ferește-te de el. Te-am auzit vorbind la biserică... Crin uitat... Tot ce-ți spun: ferește-te de el«

G. Popovici.

Note și Observări.

„Adevărată cauză“.

(Cântec de lebedă).

Acesta e titlul unui articol din »Revista Invățătorimii române« Nrul 3—4 datorit fericitului in Domnul P. Șerdinescu, fost insp. școl. la Constanța, scris puțin timp înainte de trecerea lui in lumea cealaltă, pe care ne-o descopere credința creștină, de aceea l am însoțit in comentariile noastre cu subtitlul evocator. — CITĂM:

»Să nu ne mai ascundem după deget, învățământul cel primar in special regresează. Oricât de patrioți am fi, nu putem impinge șovinismul până acolo, încât să nu mărturisim adevărul. Cea ce ne a stricat mult, foarte mult, pe terenul propășirii școalei, e că ne-a plăcut să ne ascundem scăderile și beteșugurile, să ne laudăm și mai ales să ridicăm in slava cerului, la zile mari, pe cei ce aveau in mână pâinea și cuțitul. Aceasta le-a păenjenit acestora vederile și i-a făcut să trateze cu ușurință chestiuni vitale pentru țară și neam. Lingușitorii, însă și panegeriștii celor slăviți s'au ales cu ceva pipăit: s'au văzut cocoțați unde nu meritau și de unde speculează totul și toate».

»Cu asemenea constatări pe buze și în suflet își închee viața și cariera unul, care a fost promovatorul învățământului. A văzut multe, a învățat mult, a trecut prin multe și nu i-a fost dat să exclame cu satisfacție, ci să spună sentențios «mergem orbiș spre prăpastie.» Minoritarii atât așteaptă: Deocamdată ne râd in nas.»

Administrația școlară.

XXV.

Probleme actuale de interes general

1. Suspendarea cursurilor în lipsă de combustibil.

2. Neîncassarea amenzilor școlare la timp.

1. Dir. școl în D. Inregistrăm cu deosebit regret, că există școală care a trebuit să-și suspendeze cursurile în lipsa de combustibil și unde demisionează servitorul școlii din cauza că n'a primit leafa de 3 luni. Aceasta cu atât mai vârtos, că e vorba de o școală unde se operează cu un buget foarte considerabil și unde nu există motive de insolvabilitate din partea comunei. Din anumită considerație nu arătăm cifrele.

Situația aceasta pare a fi provenit în urma desinteresului — să nu zicem neglijenței — comitetului școlar. Vorbind de comitet, ne gândim la secretarul aceluia care este motorul și punctul de concentrare a întregii activități ce se desfășoară din partea comitetului în interesul învățământului.

Comitetul școlar județean a pus în vedere la timpul său tuturor comitetelor școlare să procure la începutul anului școlar combustibilul necesar pentru întreg sezonul de iarnă.

Se va arăta, ce măsuri a luat comitetul în vederea epuizării combustibilului. S'a îngrijit de procurarea aceluia și a recercat primăria comunală — sau mai bine zis percepătorul comunal — să achite ordonanțele de plată emise spre scopul acesta?

Este o concepție greșită că primarul trebuie să se îngrijească de procurarea combustibilului. Despre toate lipsurile școlii se îngrijește comitetul școlar în cadrul bugetului ce-i stă la dispoziție, adică comuna efectuează cheltuielile ce le reclamă școala prin comitetul școlar. (Art. 161 din legea învățământului primar.)

Primarul se face vinovat numai în cazul acela când împiedică achitarea ordonanțelor de plată emise de comitet pentru trebuințele școlii.

2. *I. M. in S.* Cea mai mare vină pentru neîncassarea amenzilor școlare arătată în procesul verbal o purtați Dvs. împreună cu delegația comitetului școlar, deoarece n'ați respectat dispozițiunile art. 48 alin. 8 din Regulament, de a înainta revizoratului școlar din caz în caz câte-o copie de pe lista amenzilor școlare și în acelaș timp o somațiune reprezentanților copiilor amendați. La sfârșitul fiecărei luni trebuia verificate amenzile scadente conform art. 30 din lege combinat cu art. 61 din regulament și procesul verbal înaintat revizoratului școlar în termen de 5 zile.

Dvs în calitate de director școlar trebuia să comunicați regulat — lunar — executarea acestor dispozițiuni.

Neglijând însă îndeplinirea acestor obligațiuni, ați contravenit art. 30 alin. ultim din legea învățământului primar, urmând să fie impusă delegația comitetului, împreună cu Dvs. la plata amenzilor pe care era dator să le plătească percepătorul neîncasându-le în termenul prevăzut de lege.

Se vor lua măsuri ca amenzile pronunțate să nu se mai încesseze dela părinți peste termenul de 20 zile. Cluj

Dacă Dvs. ați fi fost la datorie și studiați legea, regulamentul și executați ordinul revizoratului școlar cu No. 3185 1926 (publicat în »Școala Noastră« No. 19—20 Noembrie 1926 și instrucțiunile din „Administrația școlară“ din acel No.) nu se creia situația arătată în procesul verbal, cu amenzi școlare neîncasate pe 3—4 luni.

În baza celor ce preced nu se poate cere aplicarea sancțiunilor împotriva percepătorului, deoarece Dvs. și delegația comitetului sunteți cei vinovați.

Pentru a se evita repetarea acestei situații, Vă recomandăm să fiți mai prudent în viitor și să executați întocmai formalitățile legale pentru încasarea amenzilor, să nu se aplice sancțiunile față de delegația Comitetului.

D. Mărgineanu.

Activitate extrașcolară.

Activitatea culturală extrașcolară în lunile Ianuarie—Martie 1928

(Continuare.)

În 12 Februarie 1928 cercul cultural »Avram Iancu« Vașad își ține ședința în Galoș-Petreu. Cu această ocazie se țin 2 conferințe populare împreunate cu un program constător din mai multe recitări și cântece.

În 26 Februarie cercul cultural »Porolissum« își ține ședința în Mirșid dezvoltând 3 conferințe populare și un program compus din 15 puncte.

Cercul cultural »Gh. Barițiu« tot la această dată își ține ședința în comuna Vezendiu cu un program constător din 1 conf. populară, recitări, cântece, monoloage și o piesă teatrală.

În 4 Martie cercurile culturale: »Dr. Ioan Nichita« Tășnad în comuna Blaja, »Avram Iancu« Vașad în com. Sălacea, »Vasile Lucaciu« Mofninul-Mic în Istrău, »Alexandru Vlahuță« Carei în Urziceni, și-au ținut ședințele lor dezvoltând în cadrele acestor ședințe frumoasă activitate culturală.

În 11 Martie și-au ținut ședințele lor cercurile culturale: »Constantin Brâncoveanu« Chieșd în Chieșd, »A. Cosma« Supurul de jos în Racova, »D. Bolintineanu« Silvaș în Cean, »Gelu« Chechiș în com. Borza, »Împăraful Traian« în Răstolț.

În 17 Martie un nou cerc cultural își ia ființă »Cercul cultural al învățătorilor dela școalele primare și cdpii mici din Carei«.

În 18 Martie își țin ședințele cercurile culturale »Dr. Ion Rațiu« Satu-Mic în com. Satu-Mic, »Gh. Coșbuc« Săuca în com. Sărvăzăl, »Gh. Maior« Sărăuad în com. Cig, »Decebal« Chilioara în com. Cioara, »Avram Iancu« Surduc în Cristolți, »M. Eminescu« Zălau în Badon, »A. Șaguna« în Bălan.

În 25 Martie cercurile culturale »M. Pavel« în Unimăt, »I. Agârbiceanu« Santău în com. Sudurău, »Spiru Haref« Tre-

snea în com. Chichișa, »T. Cipariu« Valea lui Mihai» în com. Cheșereu, »Gh. Barițiu« Andrid în com. Pișcolt.

În 29 Martie »Cercul cult. al inv. din Carei« în Carei.

La aceste întruniri ale cercurilor culturale s'au ținut 29 conf. populare, 20 conf. didactice, 20 lecții practice. S'au recitat și predat 180 recitări și cântece și mai multe piese teatrale.

II. Șezători populare

În șezătorile populare încă s'a dezvoltat și în această perioadă o activitate laudabilă. Las să urmeze numele comunelor și numărul conferințelor ținute.

1. *Circumscripția Buciumi—Bocșa*: Surduc 21 conf. (de la începutul anului școlar), Fetindia 14 conf. (de la începutul an. școlar), Brâglez 12 conf., Stâna, Guruslău 11—11, Var, Aghireș, Bârsa 10—10, Chechiș, Cristolțel, Bocșa 9—9, Gâlgău, Unguraș, Moiad, Ortelec 8—8, Sângiorzul de Meseș 7, Bocșița, Bogdana, Brusturi, Râstolți 6—6, Cristolți, Tresnea 5—5, Prodănești, Hereclean 4—4, Curitâu, Ciumărna, Gălpăia, Mirșid, Pânic, Racâș, Râstolțul-Deșert, Dobrin 3—3, Șamșud, Chendrea, Chichișa, Chilioara 2—2, Gârceiu, Jac, Cioara, Coșeiu 1—1, Moigrad 5, Muncel 10, Trestia 4, Zălau 6 conf.

În această circumscripție s'au ținut în 46 comune 268 șezători populare.

2. *Circumscripția Tășnad—Supur*:

Chieșd, Sărăuad 11—11 conferințe, Hodod, Săcășeni câte 10, Sudurău, Satu-Mic, Hurez, Santău, Ciuta, Babța 9—9, Ghirolt, Sâncraiu 8—8, Acâș, Hotoan, Boian 7—7, Sărvăzăl 6, Silvaș, Chejea, Unimăt, Supurul de sus, Supurul de jos, Mecențiu, Chereușa 5—5, Cig, Cean, Cehăluț, Racova 4—4. Giococuta, Seuca, Pir, Orbou 3—3, Tășnad 2, Cehal 1 conf.

Activitatea culturală s'a extins asupra alor 33 comune, ținându-se 205 șezători populare.

3. *Circumscripția Șimleu—Crasna*:

În această circumscripție s'a mai intensificat activitatea culturală extrașcolară, dar nu a ajuns acel grad ce ar fi de dorit. — Jurtelecul-Șimleului 16 conf. (de la începutul anului școlar), Doh 13, Pria 12 (tot de la începutul anului școlar), Măeriște, Pereceiu, Cățălușu 10—10, Vălcăul de jos 8, Bădăcini, Huseni 7—7, Peceiu, Crasna 6—6, Recea, Cățul 5—5, Zalnoc, Bobota, Iaz, Ban, Bănișor 4—4 conferințe.

Total s'au ținut în 18 comune 135 șezători.

4. *Circumscripția Cehul-Silvaniei—Jibou:*

Gârdani, Urmiș 7—7 conferințe, Cheud 6, Băița 5, Motiș, Husia 3—3, Asuagiul de sus, Țicău, Vicea, Șoimuș, Mineu, Cuceu, Someșodorheiu, Ulmeni 2—2, Năpradea, Firminiș, Poptelec, Bârsăul de sus, Chelința, Arduzâl, Jibou 1—1 conf.

În total s'au ținut 53 șezători în 21 comune.

Incheind bilanțul activității culturale extrașcolare din perioada a doua: Ianuarie—Martie 1928, aflăm, că în cercurile culturale s'au dezvoltat 100 conf. populare, 91 conf. didactice, 91 lecții practice, s'au recitat 560 poezii, s'au predat 440 cântece, 300 dialoguri, trialoguri, 54 piese teatrale, iar în șezătorile culturale săptămânale s'au dezvoltat 661 conferințe populare în 119 comune din județ.

Toată lauda li-se cuvine acelorora, cari necruțând osteneală, jertfindu-și o bună parte a timpului liber pentru pregătirea acestor șezători, au știut să răspundă glasului de chemare a Dlui Ministru Dr. Anghelescu, contribuind prin munca lor la luminarea masselor populare. R.

Ș T I R I

— **Examenul de defnivat.** Monitorul oficial în Nrul 87 publică următoarea decizie a Ministerului Instrucțiunii cu No. 49817 referitor la examenul de defnivat: „Învățătorii, învățătoarele și conducătoarele de grădini de copii, cari în sesiunea Martie—Aprile 1928, au fost înscriși la examenul de defnivat fără să îndeplinească condițiile cerute de lege, li-se recunoaște de bun examenul de defnivat trecut în această sesiune, nu vor fi înaintăți însă la gradul de învățători defnitivi sau conducătoarele de grădini de copii cu gradul defnitiv decât după satisfacerea obligațiilor prevăzute de lege; se acordă pentru aceasta un termen de 2 ani”.

— **Transferările.** La ministerul instrucțiunii au sosit tablourile trimise de inspectoratele școlare în vederea transferărilor în învățământul primar.

Ministerul face cunoscut că discuția asupra acestor cereri de transferare se va face în Consiliul inspectorilor generali, după 15 Mai.

— **Examele particulare** Sesiunea de Mai a examenului de curs primar, cu elevii pregătiți în particular, se va ține cu începere dela 15 Mai. Înscrierile și plata taxei de examen se fac la revizoratul școlar respectiv, până la 9 Mai inclusiv. Elevii de curs

primar, cari satisfac condițiile regulamentului pentru a trece examen de mai multe clase, ca pregătiți în particular, vor cere aprobarea acelu examen regiunii școlare respective.

— **Monografiile școlare.** Despre importanța și necesitatea scrierii lor este convinsă toată lumea dascălească. Și totuși rezultatul de până aci nu ne poate mulțumi. Din 284 abia am primit până acum monografia alor 70 școale.

Merită toată laude aceia, cari și-au făcut datoria și pe acest teren, și credem, că la expirarea termene lor date nu va rămâne nici o școală fără monografie, și la ficcare se va deschide Cronica, în care se vor trece an de an toate evenimentele mai importante din viața școlară.

Constatăm cu această ocaziune faptul, că prin scrierea monografiilor facem un serviciu cel puțin tot așa de mare ca și învățământului, — dacă nu chiar mai mare.

Sunt rugați deci cu toții să îmbrățișeze cu căldură și această chestiune și credem, că fiecare își va face datoria. Noi intenționăm ca după puțină să-i recompensăm și materialicește pe toți cei ce vor munci.

— **Conferințe.** Dl George Bota, inspectorul școlar șef al regiunii Oradea a ținut în Șimleul-Silvaniei, la 27 Aprilie a. e. o frumoasă conferință de-

spre calitățile sufletului românesc, în fața unui public numeros.

În Zălau la 24 Aprilie a. c. a avut loc în cadrele „Astreii” conferința d-lui Cornel Pop, directorul școlii normale cu subiectul „Atavismul”. Conferința a fost instructivă și interesantă. Merita să o asculte un public mai mare.

— **„Banca Învățătorilor”** din Cluj a hotărât urcarea capitalului social prin o nouă emisiune de acții dela 1 milion la 2 milioane și jumătate. Acționarii vechi, pot scema după fiecare acțiune veche 2 acțiuni noi cu prețul de 250 Lei bucata plus 20 Lei cheltueli de emisiune, iar noi acționari cu prețul de 260 Lei plus 20 Lei cheltueli de emisiune.

Termenul ultim este 31 Mai a. c. Acțiunile se vor achita în 3 rate: la semnare, 31 Iunie și 31 August a. c. Se pot achita mai multe, ori chiar toate ratele deodată. După ratele vărsate se va plăti o dobândă egală cu dividenda an. 1928, iar după cele restante se vor plăti 14% int. de întârziere.

Recomandăm dlor învățători din județul nostru să semneze acții în număr cât mai mare, deoparte fiindcă prin aceasta sprijinim în mod efectiv o instituție dascălescă, iar de altă parte din motivul, că avem informații întemeiate că consiliul băncii este hotărât să deschidă o filială în Zălau dacă se va scema în județul nostru un capital social de 250—300 mii Lei. Credem, că această bună intențiune trebuie să o

onorăm și noi.

Coalele de subscriere și sumele achitate se vor înainta Revizoratului școlar.

— **„Tipografia și Librăria Românească S. A.”** Oradea deschide subscripție de acțiuni până la suma de 2 milioane Lei în 4000 acțiuni nominale a 500 Lei. Prețul unei acțiuni se achită integral la subscriere.

Subscrierea și achitarea acțiunilor se va face la „Bihoareana” inst. de credit și economii în Oradea.

Fiind singura instituție românească de acest fel în Oradea, avem datoria morală să o sprijinim cu toții în cea mai largă măsură. Îndemnăm deci pe cititorii noștri să o ajute prin semnare de acțiuni în număr cât mai mare.

— **Necrolog.** *Alexandru Kovács sen.*, revizor școlar pensionat, în 31 Martie a trecut la cele eterne în etatea de 78 ani. Înmormântarea a avut loc la 1 Aprilie a. c. în asistența unui public numeros.

Defunctul îndeplugat a funcționat în județul nostru ca subrevizor școlar. A fost un suflet bun și înțelegător față de toți fără nici o deosebire. Mulți dintre învățătorii noștri își reamintesc și azi cu recunoștință de bunăvoința și colegialitatea cu care îi trata.

Dzeu să-l odihnească în pace.

Elisabeta Csuka, soția d-lui Coloman Titkos inv. în Cean a decedat în 20 Aprilie a. c. în vârsta de 42 ani. Transmițem îndurorâtei familii condoleanțele noastre.

Mg.

PARTEA OFICIALĂ

In aceasta parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularele autoritaților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autoritaților școlare subalterne este, ca îndata după primirea revistei, sa le înregistreze și execute conștientos, în cel mai scurt timp.

Revizoratul școlar al județului Sălaj.

No. 1213—1928.

Cultura pământului de experiența și lucrările practice și dexterități cu elevii.

În conformitate cu ordinul No. 1601—1928 al On. Inspectorat școlar atragem atențiunea tuturor membrilor corpului didactic primar să se ocupe cu toată seriozitatea cu dexteritățile și cu lucrările practice nu numai în ateliere ci și în grădina școlară. Se vor nota cu „slab“ toți învățătorii, cari nu vor satisface obligațiunilor cuprinse în art. 126 și 127 din Regulament, privitoare la serbarca sădirii pomilor și la cultivarea câmpului de experiență sau grădinci școlare și notarea în registru de prezență a lucrărilor agricole executate cu elevii.

Zălau, la 27 Aprilie 1928.

No. 1589—1928.

„Cartea Vieții“ pentru popor.

În baza ordinului No. 43932—1928 al Onor. Minister aducem a cunoștință tuturor membrilor corpului didactic primar, ca Fundația Culturală „Pr. Carol“ a început publicarea unei colecții enciclopedice pentru popor intitulată „Cartea Vieții“

Această colecție cuprinde un material chibzuit și este scrisă cu grijă pentru cultura generală a mulțimei.

O recomandăm deci cu toată căldura direcțiunilor și comitetelor școlare.

Zălau, la 30 Aprilie 1928.

No. 1593—1928.

Impiedecarea incendiilor de păduri.

Ca urmare conferinței autorităților județene, ținută la Prefectură județului Sălaj în ziua de 4 Aprilie 1928, punem în vedere tuturor membrilor corpului didactic primar ca în zilele de Duminică și Sărbători să țină conferințe cu locuitorii și copiii despre însemnătatea pădurilor din punct de vedere al bogățiilor naționale, sfătuind locuitorii să respecte ordinele date de Prefectură și autorități pentru a nu se producă incendii în păduri.

Zălau, la 20 Aprilie 1928.

No. 1596—1928.

Publicarea posturilor devenite vacante după 1 Ianuarie.

Onor- Minister al Instrucțiunii publice cu ord. No. 42178—1928 a dispus ca toate posturile noi înființate, după data de 1 Ianuarie 1928, cât și posturile devenite vacante prin deces, demisiuni sau pensionare după aceasta dată, nu se vor publica vacante decât la 1 Ianuarie 1929, în vederea transferărilor ce se vor efectua în acel an; numirile normaliştilor la 1 Iunie se vor face numai în locurile rămase libere în urma transferărilor din acest an locuri ce se vor publica vacante în cursul lunii Mai, conform art. 127 din legea învățământului primar.

În baza acestor dispozițiuni nu se vor mai solicita deci transferări sau numiri decât în posturile publicate vacante.

Zălau, la 30 Aprilie 1928.

No. 1693—1928.

Aprobarea examenului de definitivat din 1927.

Onor. Minister al Instrucțiunii cu deciziunea No. 49817—1928 a aprobat ca învățătorii, învățătoarele și conducătoarele de grădini de copii, cari în sesiunea Martie—Aprilie 1927, au fost înscriși la examenul de definitivat, fără să îndeplinească condițiunile cerute de lege, să li se recunoască de bunii examenul edefinitivat trecut în aceasta sesiune, nu vor fi înaintați însă la gr. de învățători definitivati, decât după satisfacerea abliigațiunilor prevăzute în lege. Se acordă pentru aceasta termen de 2 ani.

Zălau, la 26 Aprilie 1928.

No. 1750—1928.

Carnete pe C. F. R.

Pentru a preveni ori ce nereguli cu eliberarea carnetelor de identitate pe C. F. R. ale membrilor corpului didactic, precum și a copiilor acestora, punem în vedere tuturor celor interesați, ca să înainteze câte o cerere timbrată și adresată On. Minister al Instr. însoțită de fotografie nouă — nefolosită — mărimea 6,5×10 cu fond alb și iscălită în față, chitanța dela gară C. F. R. asupra sumei de Lei 25 pentru copii 10 Lei, — în cerere se va arăta numărul carnetului părintelui și justifica cu act data nașterii.

Carnete nu se eliberează, numai aceloră cari observă calea erarhică și dispozițiile de mai sus.

Zălau, la 3 Maiu 1928.

No. 1904—1928.

Comemorarea poetului Gheorghe Coșbuc.

În conformitate cu ordinul No. 4952—1928 al Onor. Inspectorat școlar punem în vedere tuturor direcțiilor școalelor primare să comemoreze amintirea poetului Gheorghe Coșbuc, mort acum 10 ani.

Zălau, la 9 Maiu 1928.

No. 1950—1928.

Examenele cursurilor de adulți.

În legătură cu ordinul nostru No. 875—1928 publicat în Rev. „Școala Noastră“ No. 5—6 din 1928 invităm toate direcțiile școalelor primare de stat unde au funcționat școale de adulți cu secția a II-a conform art. 139 din regulamentul legii și dacă tinerii adulți au terminat materiile prevăzute de programă pentru secția a II-a știutorilor de carte, să înainteze *imediat cel mai târziu în 2 zile Revizoratului școlar conspectele nominale ale acestor adulți, în vederea întocmirii programului pentru examene ce urmează să se țină conform deciziei Ministeriale No. 70476—1927 publicat în „Școala Noastră“ No. 12—1927 pag. 381.*

Zălau, la 11 Maiu 1928.

I. MANGO, rev. școlar.

Comitetul școlar al județului Sălaj.

No. 1070—1928.

Licitațiune publică.

În vederea înzostrării comitetelor școlare depe lângă școalele primare și grădinile de copii din județul Sălaj, cu registrele și imprimatele necesare pentru contabilitate, Comitetul școlar județean în baza dispozițiilor cuprinse la art. 74—88 din legea contabilității publice, anunță licitațiune publică pentru confecționarea și furnizarea registrelor și imprimatelor notate mai jos, pe seama a 290 Comitete școlare.

a) Registre :

- 1) 1 buc. Registru Cassa 40 file.
- 2) 1 buc. Registru Chitanțier 80 file.
- 3) 1 buc. Registru Bonuri de plată 40 file.
- 4) 1 buc. Proces-verbal 20 file.

b) Imprimare :

- 1) 15 coale Bugete No. 1.
- 2) 15 coale Conturi de gestiune No. 2.
- 3) 15 coale Borderou de încasări No. 3
- 4) 15 coale Borderou de acte justific. No. 5.
- 5) 15 coale Borderou de mișcările matricolelor No. 6.
- 6) 15 coale Inventare No. 7.
- 7) 10 coale procese verbale.

Condițiunile de licitație și modelele se pot vedea la Contabilitatea Comitetului școlar jud. între orele 11—13. Licitația va avea loc în ziua de 11 Iunie 1928 în sala de ședință a Prefecturii județene în prezența membrilor com. școlar județean.

Ofertele închise se vor înainta Comitetului școl. jud. până în ziua licitației ora 10, iar înainte de începerea licitației fiecare concurent va depune o garanție — în numărul său efectiv — de Lei 5000.

Prefect-Președ. :

Contabil :

(ss.) Dr. I. OSSIAN.

(ss.) D. MĂRGINEANU.

Asociația Învățătorilor — Secția din județul Sălaj

No. 17—1928.

I.

CIRCULAR**Către toți învățătorii din județul Sălaj****DOMNILOR COLEGI,**

Activitatea Secțiilor jud. a inv. în timpul din urmă s'a manifestat mai ales pentru înființare de Căminuri pentru fii de învățători. Această tendință pentru prestigiul și prosperarea corpului didactic a fost sprijinită nu numai moralicește, dar și materialicește.

Asociația generală a învățătorilor cu sediul în Cluj, acordă mari ajutoare (2—3 sute mii Lei) ca sume de încurajare acelor secții, cari arată ceva real în această direcțiune, dar avem dovezi, că Ministerul Instrucțiunii deasemenea își deschide buzunarul, unde vede, că învățătorii vreunui județ arată o seriozitate, o trecere dela vorbe la fapte. Așa putem aduce ca pildă Secția Bihor a inv. care pentru Căminul, al cărui piatră fundamentală a pus-o anul trecut, a primit un ajutor de peste un milion Lei dela Ministerul Instrucțiunii.

Ca să ajungem și noi favorizații zilei, atât din partea Asoc. Gen. a inv. cât și din partea Ministerului trebuie să dovedim, că deja dela vorbe am trecut la fapte, am trecut cu toată seriozitatea la augmentarea fondului achitând cotizația de 1200 Lei, pentru ridicarea Căminului de mult proiectat, ne-am deschis buzunarele ca să contribuim și noi cu obolul nostru, pentru noi, pentru fiii noștri, pentru viitorul nostru.

Onor. Minister al Instrucțiunii cu ordinul No. 37.060 din 5 Aprilie 1928 a aprobat reținerile cerute din salariile învățătorilor cari prin declarațiile ce au dat au consimțit cu acesta. Numărul acestor colegi atinge cifra de o sută numai. Majoritatea învățătorilor însă stă rece, ca să nu zicem nepăsătoare cu toate că în ședințele subsecțiilor și al adunării generale din anul trecut, s'au luat deciziuni cu mari entuziasme în acest sens.

Comitetul central al Secției noastre, în ședința sa ținută în Zălau în ziua de 21 l. c. s'a ocupat în amănunte de che-

stia Căminului și în înțelegere cu dnul revizor școlar Ioan Mango, care deasemenea a luat parte la aceea ședință, a hotărît cu Decizia No. 4, că va susține cu toată puterea chestia înființării Căminului, ca o imperativă necesitate a zilelor de astăzi.

În consecință deci problema se pune din nou în discuția ședințelor de primăvară a subsecțiilor, iar dlor Președinți li-se vor pune la dispoziție un număr suficient de imprimare — Declarații — pentru semnare, ca în felul acesta să putem trece la executarea ordinului Ministerului menționat deja mai sus, trecând astfel în ogașul realizării și al acestui deziderat al nostru.

Înființându-se în județul nostru acest cămin, vom deveni o nouă forță morală și socială. Dar ca să pornească spre realizare, acest plan frumos, trebuie să fim solidari, înțelegători și să punem umăr la umăr.

Colegii mai în vârstă trebuie să stea în fruntea acestei mișcări cu entuziasmul lor cinstit și probat, iar cei tineri și mai mult trebuie să ne sprijinească în acțiunea noastră, căci înaintea lor stă și le suride cel mai fericit viitor.

Concursul moral și material al fiecăruia dintre noi va fi o dovadă, că drumul pe care mergem și scopul ce-l urmărim este conform marilor interese dăscălești.

La lucru dar și la lapte!

Șimleu, la 29 Aprilie 1928.

No. 21—1928.

II.

CIRCULAR

Către dnii Președinți și membrii Secției

Anomaliile în jurul ridicării salariilor învățătorilor în loc să se curme, pe zi ce merge se înmulțesc. Aceasta o constatăm nu numai noi personal, ca pășiți, dar adresele multor colegi, cari ne cer sprijin și intervenții, ne confirmă această constatare.

Comitetul central, în ședința sa ținută în 21 l. c. s'a ocupat de aceste anomalii și prin Decizia No. 7-b a hotărît a

se pune în discuția ședințelor de primăvară a subsecțiilor a-
ceastă problemă.

În consecință deci rugăm pe fiecare membru coleg ca să
se prezinte la ședința în care se va discuta amintita chestie,
date precise la refuzarea achitării salariilor din partea per-
cepțiilor, iar dnii Președinți sunt rugați, ca adunând aceste
date să redacteze un memoriu binedovedit pe care să nu în-
fârzie a ni-l trimite nouă, ca la rândul nostru să putem face
demersurile necesare la forul în drept de a pune capăt astor-
fel de anomalii jignitoare și condamnabile și păgubitoare
totodată.

Suntem o tagmă de slujbași ai statului și ne facem da-
toria ca oricare altă tagmă, depunând o muncă devotată, mai
intensivă poate, ca oricare alt funcționar și deci în consecință
nu putem tolera ca în multe locuri și cazuri, unii dni percep-
tori să-și facă chiar batjocură de noi, refuzându-ne achitarea
salariilor pe motive neexistente.

Să ne spunem păsurile cu tot curajul, căci numai așa ne
vom putea ajunge scopul pentru îmbunătățirea traiului zilei
de mâine.

Nu uitați proverbul: »Prin noi înși-ne!«

Șimleu, la 23 Aprilie 1928.

No. 23—1928.

III.

CIRCULAR

Din nou recercăm pe fiecare d. Coleg, care a primit spre
vânzare din broșurile dlui E. Pocola: »Unirea sufletească na-
țională« și-l rugăm, ca preful broșurilor vândute să-l trimită
locului indicat în circularele noastre anterioare (întrucât acea-
sta nu s'ar fi făcut încă), iar restul, adeca broșurile rămase
nevândute să ni-le retrimită ca să le valorizăm pe altă cale.

Șimleu, la 23 Aprilie 1928.

Președinte,
Simion Oros

Secretar,
Valeria Lebonțiu.